

Ulkoministeriö

Oikeuspalvelu

Ihmisoikeustuomioistuin- ja

-sopimusasioiden yksikkö OIK-40

1 (3)

LAUSUNTOPYYNTÖ

Määräaika 14.10.2026

VN/24998/2026

VN/24998/2026-UM-1

7.9.2026

JAKELUSSA MAINITUT

EN; Ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta tehdyn yleissopimuksen täytäntöönpanon neljäs valvontakierros; lausuntopyyntö

Ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (SopS 43 ja 44/2012) täytäntöönpanoa valvoo riippumaton asiantuntijaryhmä GRETA (*Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings*). GRETA on käynnistänyt yleissopimuksen täytäntöönpanoa koskevan neljännen valvontakierroksen ja pyytää Suomen hallitusta vastaamaan sitä varten oheiseen kyselylomakkeeseen (liite). Vastaukset GRETALLE tulee toimittaa viimeistään 9.11.2026. Raportin antamisen jälkeen GRETA suunnittelee tekevänsä arviointikäynnin Suomeen vuoden 2027 ensimmäisellä neljänneksellä.

Neljännen valvontakierroksen teemana on **ihmiskaupalle altistavien haavoittuvuuksien vähentäminen** sekä toimenpiteet, joita sopimusvaltiot toteuttavat niiden ehkäisemiseksi, haavoittuvassa asemassa olevien uhrien tunnistamiseksi ja tukemiseksi sekä rikoksenteekijöiden rankaisemiseksi. Arviointiin sisältyy **erityinen painopiste tieto- ja viestintäteknologian (ICT) käytöstä**. Teknologia aiheuttaa rakenteellisia muutoksia siihen, miten rikoksenteekijät toimivat pahentaen olemassa olevia haavoittuvuuksia.

Kolmannen valvontakierroksen osalta kutakin sopijapuolta pyydetään vastaamaan maakohtaisiin seurantakysymyksiin, jotka koskevat kolmannen valvontakierroksen jälkeen täytäntöön panematta jääneitä tai vain osittain täytäntöön pantuja suosituksia (osa II).

Kyselylomakkeen osa III koskee ihmiskauppaan liittyviä tilastoja.

Kyselylomakkeeseen annettaviin vastauksiin tulee sisällyttää kaikki yleissopimuksen täytäntöönpanoa koskeva olennainen tieto GRETA:n 10.6.2024 hyväksymän [kolmannen arviointiraportin](#) jälkeiseltä ajalta.

Useat yleissopimuksen määräykset, joissa asetetaan aineellisia ja menettelyllisiä velvoitteita, ovat merkityksellisiä tämän aiheen kannalta. ”Haavoittuvuuden” käsite esiintyy yleissopimuksen 4 artiklassa (määritelmät), 5 artiklassa (ihmiskaupan ehkäiseminen) ja 12 artiklassa (uhrien auttaminen). Yleissopimuksen selitysmuistion 83 kohdan mukaan ”haavoittuvan aseman väärinkäyttöä tarkoitetään minkä tahansa sellaisen tilanteen väärinkäyttöä, jossa asianomaisella henkilöllä ei ole todellista ja

Postiosoite
Postadress
Postal Address

Ulkoministeriö
PL 176
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Ulkoministeriö
Laivastokuja 3
00160 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

+358 2 951 6001

Faksi
Fax
Fax

+358 9 629 840

S-posti, internet
E-post, internet
E-mail, internet

kirjaamo.um@gov.fi
www.um.fi

hyväksyttävää vaihtoehtoa kuin alistua väärinkäyttöön. Haavoittuvuus voi olla luonteeltaan millaista tahansa, esimerkiksi fyysistä, psyykkistä, emotionaalista, perheeseen liittyvää, sosiaalista tai taloudellista. Tilanteeseen saattaa esimerkiksi liittyä uhrin oleskeluoikeudellisen aseman epävarmuus tai lainvastaisuus, taloudellinen riippuvuus tai heikko terveydentila. Lyhyesti sanottuna kyse voi olla mistä tahansa vaikeasta tilanteesta, jossa ihminen joutuu hyväksymään joutumisensa hyväksikäytön kohteeksi. Tällaista tilannetta hyväkseen käyttävät henkilöt loukkaavat räikeästi ihmisoikeuksia sekä ihmisarvoa ja koskemattomuutta, joista kukaan ei voi pätevästi luopua.”

GRETA viittaa myös ICAT:n asiakirjaan *Issue Brief No. 12/2022 on Addressing vulnerability to trafficking in persons*, jossa haavoittuvuus määritellään ”sellaisiksi yksilöön liittyviksi, ympäristöön liittyviksi tai asiayhteyteen liittyviksi tekijöiksi, jotka lisäävät yksilön tai ryhmän alttiutta joutua ihmiskaupan kohteeksi”. Asiakirjassa haavoittuvuustekijät luokitellaan kolmeen ryhmään: henkilökohtaisiin tekijöihin (esimerkiksi ikä, sukupuoli, etninen tausta ja vammaisuus), tilannetekijöihin (esimerkiksi köyhyys, työttömyys ja oikeudellinen asema) sekä asiayhteyteen liittyviin tekijöihin (esimerkiksi syrjivät lait, toimintapolitiikat ja yhteiskunnalliset normit, aseelliset konfliktit ja kriisit). Nämä tekijät ovat vuorovaikutuksessa keskenään ja voivat lisätä tiettyjen yksilöiden, ryhmien ja/tai yhteisöjen riskiä joutua ihmiskaupan uhreiksi. Ihmiskaupalle altistavaan haavoittuvuuteen vaikuttavat myös toisiaan risteävät tekijät, kuten sukupuoli, vähemmistöryhmään kuuluminen ja sosioekonominen asema.

Kyselyyn vastaamista varten ulkoministeriö pyytää jakelussa mainittuja lausumaan kustakin omaan toimialaansa kuuluvista kysymyksistä. **Lausunnonantajia pyydetään huomioimaan erityisesti, että kyselyyn annettavien vastausten tulee olla yksityiskohtaisia, tekstissä tulee mainita, mitä kysymystä vastaus koskee, ja vastausten tulee sisältää tarvittavat lähdetekstit.** Lähdetekstit, kuten lakitekstit, toimintaohjelmat ja oikeustapaukset, tulee liittää alkuperäisellä kielellä sekä mahdollisuuksien mukaan myös toisella Euroopan neuvoston virallisista kielistä (ranska tai englanti). Liitteet pyydetään toimittamaan joko Word- tai PDF-muodossa.

Lausunnonantajia pyydetään toimittamaan vastaukset kysymyksiin Word-muodossa **viimeistään 14.10.2026**. Lausunnot pyydetään toimittamaan mahdollisuuksien mukaan valmiiksi englanninkielisinä. VAHVA-asianhallintajärjestelmän ulkopuolisia tahoja pyydetään toimittamaan lausunnot ulkoministeriön kirjaamoon osoitteella kirjaamo.um@gov.fi ja tiedoksi paivi.rotola-pukkila@gov.fi.

Lisätietoja antaa lainsäädäntöneuvos Päivi Rotola-Pukkila, ihmisoikeustuomioistuin- ja -sopimusasioiden yksikkö (OIK-40), puh. 0295 350 756.

Yksikönpäällikkö

Krista Oinonen

Lainsäädäntöneuvos

Päivi Rotola-Pukkila

Liitteet:

Questionnaire for the evaluation of the implementation of the CoE Convention on Action against Trafficking in Human Beings by the Parties

Jakelu (suomenkielinen): oikeusministeriö; sisäministeriö; valtiovarainministeriö; opetus- ja kulttuuriministeriö; työ- ja elinkeinoministeriö; sosiaali- ja terveysministeriö; Maahanmuuttovirasto; eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia; oikeuskanslerinvirasto; Ihmisoikeuskeskus; yhdenvertaisuusvaltuutettu; tasa-arvovaltuutettu; lapsiasiavaltuutettu; Valtakunnansyyttäjän toimisto; Helsingin syyttäjävirasto; Tuomioistuinvirasto; Helsingin käräjäoikeus; Helsingin hovioikeus; Poliisihallitus; Rajavartiolaitos; Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL); Suomen Kuntaliitto; Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK; STTK; Akava; Elinkeinoelämän keskusliitto; Suomen evankelisluterilainen kirkko/kirkkohallitus; Suomen ortodoksinen kirkkokunta/kirkollishallitus; Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti (HEUNI); Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti; Kansainvälinen siirtolaisjärjestö (IOM); Ensi- ja turvakotien liitto; Rikosuhripäivystys; Naisjärjestöjen Keskusliitto; Naisjärjestöt yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS; Naisasialiitto Unioni; Suomen UN Women; Naisten Linja Suomessa; Monika-Naiset liitto; PRO-tukipiste; Raiskauskriisikeskus Tukinainen; Miesjärjestöjen Keskusliitto; Lastensuojelun Keskusliitto; Mannerheimin Lastensuojeluliitto; Suomen World Vision; Plan Suomi; Pelastakaa Lapset; SETA – Seksuaalinen tasavertaisuus; Trasek; MIELI Suomen Mielenterveys; Pakolaisneuvonta; Amnesty International – Suomen osasto; Ihmisoikeusliitto; Suomen Punainen Risti; Suomen Asianajajat; Suomen tuomariliitto; Tilastokeskus

Jakelu (ruotsinkielinen): Ahvenanmaan maakuntahallitus

Tiedoksi: valtioneuvoston kanslia; valtioneuvoston perus- ja ihmisoikeusverkosto

VN/24998/2026-UM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: